

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพการดำเนินการนิเทศภายในของโรงเรียนในเขตอำเภอตาคลี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 กระทรวงศึกษาธิการ โดยเป็นการศึกษาปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน รวม 5 ด้าน คือด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อและนวัตกรรม ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการวิจัยในชั้นเรียน แล้วทำการสรุปปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สร้างรูปแบบเพื่อเป็นแนวทาง นำไปใช้ปรับปรุงพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน โดยให้ผู้บริหารและครูผู้สอน ได้มองเห็นความสำคัญของการนิเทศภายในด้านงานวิชาการ อีกทั้งตระหนักถึงภารกิจ และมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัญหาการนิเทศภายในของโรงเรียนในเขตอำเภอตาคลี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3
2. เพื่อสร้างรูปแบบการนิเทศภายในของโรงเรียนในเขตอำเภอตาคลี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องรูปแบบการนิเทศภายในของโรงเรียนในเขตอำเภอตาคลี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ การศึกษาสภาพปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนด้านงานวิชาการตามขอบข่ายงานวิชาการ 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อและนวัตกรรม ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการวิจัยในชั้นเรียน

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ช่วงที่ 1 ศึกษาปัญหา

ประชากร

ประชากรในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ในเขตอำเภอตากาลี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 รวมทั้งสิ้น 572 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในเขตอำเภอตากาลี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ตามตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่และมอร์แกน (Krezie and Morgan.970: 608 อ้างถึงใน พิชิต ฤทธิ์บุญ.2547 : 119) จำนวน 231 คน

ช่วงที่ 2 เสนอรูปแบบ

ประชากรได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญในการประชุมกลุ่ม (Focus Group Discussion: F.G.D.)

จำนวน 7 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ คือ

ช่วงที่ 1 ศึกษาปัญหา

1. ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ของโรงเรียนในเขตอำเภอตากาลี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3

2. ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนในเขตอำเภอตากาลี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3

ช่วงที่ 2 สร้างรูปแบบ

รูปแบบการนิเทศภายในของโรงเรียนในเขตอำเภอตากาลี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ช่วงที่ 1 ศึกษาปัญหา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนด้านงานวิชาการของโรงเรียนโดยใช้กระบวนการแก้ปัญหา

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับประสบการณ์ในการทำงานเสนอข้อมูลเบื้องต้นของผู้วิจัย

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาปัญหาการนิเทศภายในด้านวิชาการเป็นแบบคำถามมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ เกี่ยวกับปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนด้านวิชาการของผู้นำเทศการศึกษาใน 5 ด้านคือ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัดเรียนการสอน ด้านสื่อและนวัตกรรม ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการวิจัยในชั้นเรียน จำนวน 40 ข้อ ให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาว่าปัญหาการปฏิบัติงานตามภารกิจกระบวนการนิเทศภายในด้านวิชาการในแต่ละข้อมากน้อยเพียงใดโดยกำหนดคะแนนประมาณค่าดังนี้

- คะแนน 4 หมายถึง ระดับปัญหาการปฏิบัติงานนิเทศภายใน มากที่สุด
- คะแนน 3 หมายถึง ระดับปัญหาการปฏิบัติงานนิเทศภายใน มาก
- คะแนน 2 หมายถึง ระดับปัญหาการปฏิบัติงานนิเทศภายใน น้อย
- คะแนน 1 หมายถึง ระดับปัญหาการปฏิบัติงานนิเทศภายใน น้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง จำนวน 231 ฉบับ ไปยังโรงเรียนในเขตอำเภอตากสินรวม 64 โรงเรียน และได้รับแบบสอบถามคือมาจำนวน 231 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามที่แจกไปทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ช่วงที่ 1 ผู้วิจัยได้แจกแจงคะแนนจากแบบสอบถามแล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS โดยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยมัธยฐาน คณิต และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ช่วงที่ 2 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับปัญหามาก 3 อันดับ ของแต่ละด้านที่ถือว่าเป็นปัญหาการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนงานวิชาการให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ร่วมประชุม สอนหากกลุ่มเพื่อให้ข้อเสนอแนะและสร้างรูปแบบการนิเทศงานวิชาการ

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาปัญหาการนิเทศภายในของโรงเรียนในเขตอำเภอตากสิน ทั้ง 64 โรงเรียน เพื่อวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนงานวิชาการในแต่ละด้านทั้ง 5 ด้าน สรุปผลได้ดังนี้

ช่วงที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน

จากการศึกษาปัญหาการนิเทศภายในของโรงเรียนในเขตอำเภอตากลี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ในงานวิชาการที่ทำการศึกษากัน 5 ด้าน นั้นโดยรวมมีปัญหายอยู่ในระดับมากผลการวิเคราะห์พบว่า ด้านหลักสูตรและการใช้หลักสูตร นั้นมีปัญหายอยู่ในอันดับที่สูงสุด อันดับของปัญหารองลงมาได้แก่ ด้านการวัดผลและประเมินผล ส่วนปัญหายในอันดับที่ 3 เป็นอันดับปานกลาง ได้แก่ ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน ปัญหาในระดับมากอันดับที่ 4 ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน และปัญหายอยู่ในอันดับต่ำสุด ได้แก่ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งทั้งหมดล้วนอยู่ในระดับมาก ทั้งสิ้นและหากศึกษาผลการวิเคราะห์โดยแยกเป็นแต่ละด้านนั้นมีดังนี้ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

ปัญหายในข้อที่ 1 การสำรวจความต้องการเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร เป็นปัญหายอยู่ในระดับมาก และ อยู่ในอันดับ สูงสุด อันดับรองลงมาเป็นปัญหายในระดับมากเช่นกัน ได้แก่ ข้อที่ 2 การสำรวจปัญหาเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร และปัญหายอันดับ 3 ซึ่งก็อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อที่ 3 การวางแผนศึกษาวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และ ข้อที่ 4 การได้รับทราบเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆทางการศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตร ซึ่งจากการวิเคราะห์ทั้ง ข้อ 3 และข้อ 4 มีค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน

ด้านการวัดและประเมินผล

ปัญหายในข้อที่ 28 การแนะนำให้สร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่มีคุณภาพ เป็นปัญหายในระดับมาก และอยู่ในอันดับสูงสุด อันดับรองลงมา อยู่ในระดับมากเช่นกัน ได้แก่ ข้อ 27 การแนะนำให้สร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย ปัญหายในอันดับ 3 ได้แก่ ข้อ 29 การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างเครื่องมือวัดจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นรายกลุ่มสาระวิชา ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับ ข้อ 33 การตรวจคุณภาพของเครื่องมือวัดและประเมินผลที่ครูสร้างขึ้น

ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน

ปัญหายในข้อที่ 19 การสำรวจความต้องการใช้สื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน เป็นปัญหายในระดับมาก อยู่ในอันดับสูงสุด อันดับรองลงมาได้แก่ ข้อ 21 การส่งเสริมให้ครูมีการจัดหาหรือจัดสร้างสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อใช้ในการสอนตามแผนการสอนแต่ละกลุ่มวิชา ซึ่งก็อยู่ในระดับมาก ปัญหายที่อยู่ในอันดับที่ 3 ได้แก่ ข้อ 20 การวางแผนการใช้สื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก

ด้านการจัดการเรียนการสอน

จากการวิเคราะห์พบว่า ข้อ 12 การแนะนำให้เลือกใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่เหมาะสมกับความสามารถ เป็นปัญหาระดับมาก อยู่ในอันดับสูงสุด อันดับรองลงมาได้แก่ ข้อ 11 การแนะนำให้ใช้วิธีสอนที่เน้นทักษะกระบวนการเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง และเป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก ส่วนอันดับที่ 3 เป็นปัญหาในระดับมากเช่นกัน ได้แก่ ข้อ 10 การสำรวจปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และ ค่าเฉลี่ยเท่ากับข้อ 18 การแนะนำส่งเสริมให้ครูเตรียมการสอนและจัดทำแผนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก

ด้านการวิจัยในชั้นเรียน

ผลจากการศึกษาวิเคราะห์การวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับปัญหาต่ำสุด หากศึกษาในแต่ละข้อแล้วพบว่า ข้อ 35 การสำรวจครูผู้สอนถึงความรู้ความเข้าใจการทำวิจัยในชั้นเรียน เป็นปัญหาระดับมากและอยู่ในอันดับที่สูงสุด ส่วนอันดับรองลงมา เป็นปัญหาในระดับมากเช่นกัน ได้แก่ข้อ 36 การให้คำปรึกษาในด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน ส่วนอันดับ 3 ได้แก่ข้อ 37 การอบรมครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน ก็เป็นปัญหาในระดับมาก เช่นกัน

ช่วงที่ 2 สรุปผลการสร้างรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียน

การสร้างรูปแบบการนิเทศภายในของโรงเรียนในเขตอำเภอตาคลี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ในด้านงานวิชาการที่ศึกษา รวม 5 ด้าน ใช้วิธีการประชุมสนทนากลุ่มจากผู้เชี่ยวชาญ 7 คน โดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามของประชากรในการวิจัยที่บ่งบอกถึงปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนด้านงานวิชาการ 5 ด้าน โดยเลือกประเด็นที่เป็นปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนที่ดำเนินการอยู่ที่มีระดับปัญหาสำคัญ 3 อันดับแรก ส่งมอบให้ผู้เชี่ยวชาญได้ทำการศึกษาล่วงหน้า และร่วมประชุมสนทนากลุ่ม ณ ห้องประชุมเวลาติรังสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ.2548 ตั้งแต่เวลา 10.00 - 12.00 น. มีผู้เข้าร่วมประชุม 7 คน ที่ประชุมได้สนทนา และสรุปให้ข้อเสนอแนะในการกำหนดรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนด้านงานวิชาการของโรงเรียนในเขตอำเภอตาคลี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ดังนี้

ผลการกำหนดรูปแบบ

ข้อเสนอแนะในการกำหนดรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนด้านงานวิชาการทั้ง 5 ด้านของผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะไว้ดังนี้

ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

ประเด็น

1. การสำรวจความต้องการเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร

รูปแบบ

- 1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการสำรวจความต้องการเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร
- 1.2 คณะกรรมการร่วมกันกำหนดแนวทางและประเด็นความต้องการเกี่ยวกับงาน

ด้านหลักสูตร

- 1.3 วางแผนกำหนดรูปแบบ เครื่องมือในการสำรวจข้อมูล พร้อมทั้งบุคลากรให้ร่วมกันรับผิดชอบ
- 1.4 กำหนดระยะเวลาการสำรวจข้อมูล และเป้าหมายให้ชัดเจน
- 1.5 คณะกรรมการร่วมกันประมวลผล สรุป วิเคราะห์ จัดหมวดหมู่ความต้องการจากเครื่องมือการสำรวจทั้งหมด
- 1.6 นำผลการสำรวจเสนอผู้บริหารระดับสูง พร้อมแนวทางปรับปรุงพัฒนา
- 1.7 จัดประชุมชี้แจง /เสนอข้อมูลให้บุคลากรได้ทราบและร่วมพัฒนาหลักสูตรต่อไป

ประเด็น

2. การสำรวจปัญหาเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร

รูปแบบ

- 2.1 ตั้งคณะกรรมการสำรวจปัญหาเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร
- 2.2 คณะกรรมการกำหนดจุดประสงค์ เป้าหมาย แนวการดำเนินงานและงบประมาณ
- 2.3 จัดทำเครื่องการสำรวจ วางแผนและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบการทำงาน
- 2.4 ดำเนินการเก็บข้อมูล ตามช่วงเวลาที่กำหนด
- 2.5 นำข้อมูลมาประมวลผล สรุปปัญหา เรียงลำดับความสำคัญก่อนหลัง
- 2.6 จัดประชุมชี้แจงให้บุคลากรรับทราบ และร่วมกันแก้ปัญหาต่อไป

ประเด็น

3. การวางแผนศึกษาวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

รูปแบบ

- 3.1 จัดประชุมสัมมนาบุคลากรเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษา ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ / ทุกวิชา
- 3.2 แบ่งกลุ่มบุคลากรร่วมรับผิดชอบศึกษาวัตถุประสงค์ของหลักสูตรทุกกลุ่มวิชาทุกระดับชั้น โดยตั้งเป็นคณะกรรมการให้ชัดเจน
- 3.3 ประชุมปฏิบัติการศึกษาวัตถุประสงค์ให้ครูผู้สอนแต่ละกลุ่มวิชาได้ทำความเข้าใจและจัดทำหน่วยการเรียนรู้

3.4 คณะกรรมการสรุปข้อมูลเกี่ยวกับจุดประสงค์จากทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ / วิชา และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

3.5 นิเทศติดตามสนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

3.6 เก็บข้อมูล / ปัญหา เพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ด้านการจัดการเรียนการสอน

ประเด็น

1. การแนะนำให้เลือกใช้เทคนิค และวิธีสอนที่เหมาะสมกับความสามารถผู้เรียน

รูปแบบ

1.1 สำรวจความต้องการของครูเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีสอนต่างๆ

1.2 ทำโครงการและแผนการอบรมปฏิบัติการให้แก่ครูเป็นระยะๆ พร้อมทั้งการจัดงบประมาณสนับสนุน

1.3 จัดอบรมปฏิบัติการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคและวิธีสอนแบบต่างๆ ให้เบ็ดเสร็จพร้อมใช้สอนในแต่ละภาคเรียน

1.4 กำหนดนิเทศ ติดตาม ประเมินผล

1.5 สรุปผลการสอนทุกกลุ่มวิชา พร้อมปัญหาต่างๆ

1.6 จัดประชุมสัมมนาเสนอผลการดำเนินงาน อภิปรายปัญหาและรวบรวม

ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงพัฒนา

ประเด็น

2. การแนะนำให้ใช้วิธีสอนที่เน้นทักษะกระบวนการเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง

รูปแบบ

2.1 ตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการพัฒนาการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการ

2.2 สำรวจปัญหาและความต้องการของครูเกี่ยวกับการสอนที่เน้นทักษะ

กระบวนการ

2.3 จัดประชุมปฏิบัติการศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิธีสอนให้แก่ครูผู้สอนทุกคนก่อนเปิดภาคเรียน รวมทั้งระดมครูผู้สอนให้ช่วยกันจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ครบทุกชั้นทุกวิชา

2.4 จัดการนิเทศติดตาม การเก็บข้อมูลปัญหาต่างๆ ระหว่างปฏิบัติการสอนทุกกลุ่มวิชา

2.5 สรุปประเมินผลการปฏิบัติการสอน และสรุปปัญหาต่างๆ

2.6 ประชุมสัมมนา ระดมความคิดและการเสนอแนะแนวทางการปรับปรุง
พัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

ประเด็น

3. การสำรวจปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

รูปแบบ

3.1 แต่งตั้งกรรมการสำรวจปัญหาการจัดการเรียนการสอน

3.2 จัดทำโครงการ กำหนดจุดประสงค์ เป้าหมายและแนวการดำเนินงานพร้อม

จัดสรรงบประมาณ

3.3 จัดทำเครื่องมือการสำรวจปัญหาการสอนในกลุ่มวิชาต่างๆ

3.4 แบ่งงานรับผิดชอบและดำเนินการเก็บข้อมูลตามแผนที่กำหนด

3.5 สรุปรายงานผลการสำรวจปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา

3.6 จัดประชุมชี้แจงให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทราบ และระดมสมองการแก้ปัญหา

เพิ่มเติม

3.7 สรุปเอกสารการประชุมเผยแพร่ เพื่อประกอบการนิเทศติดตาม และพัฒนา

ต่อไป

ด้านสื่อและนวัตกรรมการ

ประเด็น

1. การสำรวจความต้องการใช้สื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน

รูปแบบ

1.1 กำหนดโครงการ จุดประสงค์ แนวการดำเนินงาน และงบประมาณ

1.2 จัดตั้งคณะกรรมการ / ผู้รับผิดชอบ

1.3 จัดทำแบบเก็บข้อมูล / แบบสำรวจให้ครอบคลุมเป้าหมายที่ต้องการ

1.4 ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลตามระยะเวลาที่กำหนด

1.5 รวบรวม / วิเคราะห์ข้อมูล และจัดทำเอกสารและจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูล

1.6 จัดประชุมสัมมนา เผยแพร่เพื่อการนำข้อมูลไปใช้พัฒนาการจัดหาสื่อและผลิต

สื่อให้ตรงกับความต้องการ

1.7 นิเทศติดตามการปฏิบัติ

ประเด็น

2. การส่งเสริมให้ครูมีการจัดหาหรือจัดสร้างสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อใช้

ในการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มวิชา

รูปแบบ

2.1 สำรวจปัญหาและความต้องการของครูเกี่ยวกับการจัดหา หรือการผลิตสื่อและ
นวัตกรรมการเรียนการสอน

2.2 จัดทำโครงการ กำหนดจุดประสงค์ เป้าหมาย แนวการดำเนินงานและ
งบประมาณ

2.3 จัดประชุมปฏิบัติการผลิตสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนตามแผนที่วางไว้
และจัดหา จัดซื้อสื่อและนวัตกรรมที่มีการผลิตจำหน่าย

2.4 นำเสนอหรือจัดนิทรรศการ / สาธิตการใช้สื่อและนวัตกรรมตามเวลาที่
กำหนด หรือแสดงไว้ในห้องแสดงสื่อ / ห้องศูนย์สื่อ

2.5 ประเมินผลการใช้สื่อและนวัตกรรม รวมทั้งปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น และให้มีการ
นำข้อมูล / ปัญหาต่างๆ มาใช้ปรับปรุงพัฒนาต่อเนื่อง

ประเด็น

3. การวางแผนการใช้สื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน

รูปแบบ

3.1 จัดทำโครงการ กำหนดจุดประสงค์ เป้าหมาย และกำหนดงบประมาณ

3.2 ตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ

3.3 จัดประชุมปฏิบัติการทำแผนการจัดการเรียนรู้ พร้อมกำหนด / ระบุ ชนิดของสื่อ
และนวัตกรรมที่จะใช้

3.4 จัดหาและจัดทำสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนตามแนวที่กำหนดใน
แผนการจัดการเรียนรู้

3.5 จัดแสดงนิทรรศการ สาธิตการใช้สื่อ สาธิตการสอนโดยใช้สื่อที่กำหนดไว้

3.6 นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการใช้สื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน

3.7 นำข้อมูลการประเมินผลมาปรับปรุงพัฒนาต่อไป

ด้านการวัดและประเมินผล

ประเด็น

1. การแนะนำให้สร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีคุณภาพ

รูปแบบ

1.1 สำรวจความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของครู

1.2 จัดการอบรมปฏิบัติการให้ความรู้พื้นฐานด้านการวัดและประเมินผลโดยให้ครู
สร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลในวิชาที่รับผิดชอบ

1.3 ทำเครื่องมือวัดและประเมินผลไปทดลองใช้ตามวิธีการขั้นตอนพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้มีคุณภาพ

1.4 นิเทศติดตามและเก็บข้อมูลมาปรับปรุงเครื่องมืออย่างเป็นระบบ
ประเด็น

2. การแนะนำในการใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย

รูปแบบ

2.1 สำรวจความรู้ความสามารถของครูเกี่ยวกับประเภทของเครื่องมือวัดการพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆ ของนักเรียน

2.2 จัดประชุมปฏิบัติการให้ความรู้และทักษะการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลประเภทต่างๆ

2.3 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้วัดและประเมินผลการพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาการของนักเรียนเพื่อปรับปรุงคุณภาพ

2.4 นำเครื่องมือวัดและประเมินผลไปใช้จริงกับนักเรียน และนำข้อมูลมาปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต่อไป

ประเด็น

3. การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างเครื่องมือวัดจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นรายกลุ่มสาระวิชา

รูปแบบ

3.1 สำรวจปัญหาและความรู้ด้านการวัดและประเมินผลของครู

3.2 จัดประชุมปฏิบัติการให้ความรู้และฝึกทักษะการวัดและประเมินผลในกลุ่มวิชาต่างๆ ให้แก่ครูโดยเน้นให้สร้างเครื่องมือได้จริง

3.3 นำเครื่องมือที่ได้แต่ละกลุ่มวิชาไปพัฒนาตามขั้นตอนการพัฒนาคุณภาพ

3.4 นำเครื่องมือไปใช้จริงตามแผนการเรียนรู้ตามหลักสูตร

3.5 ติดตามประเมินผลและนำผลมาปรับปรุงอย่างเป็นระบบ

ด้านวิจัยในชั้นเรียน

ประเด็น

1. การสำรวจครูผู้สอนถึงความรู้ความเข้าใจการทำวิจัยในชั้นเรียน

รูปแบบ

1.1 สำรวจความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน

1.2 สำรวจข้อมูลพื้นฐานการเรียนการสอนและปัญหารายบุคคลของนักเรียน

- 1.3 จัดประชุมอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ความเข้าใจการทำวิจัยในชั้นเรียน
- 1.4 จัดให้มีการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ
- 1.5 แต่งตั้งครูนิเทศ ติดตามกำกับ การจัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงพัฒนา
- 1.6 จัดทำระบบสารสนเทศในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างเป็นหมวดหมู่
- 1.7 นำวิจัยในชั้นเรียนแต่ละชั้นเพื่อปรับปรุงพัฒนาต่อไป

ประเด็น

2. การให้คำปรึกษาในด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน

รูปแบบ

- 2.1 แต่งตั้งคณะกรรมการแต่ละช่วงชั้นเพื่อรวบรวมปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียน
- 2.2 จัดประชุมทางวิชาการเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น
- 2.3 จัดอบรมโดยเชิญผู้ที่ประสบความสำเร็จในการทำวิจัยในชั้นเรียนมาให้ความรู้
- 2.4 นำคณะครูไปศึกษา ดูงาน โรงเรียนที่มีการวิจัยในชั้นเรียนอย่างเป็นระบบ
- 2.5 แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ติดตามกำกับ รายงาน การทำวิจัยในชั้นเรียน
- 2.6 สรุปปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงพัฒนา
- 2.7 แต่งตั้งเจ้าหน้าที่จัดทำระบบข้อมูลการทำวิจัยในชั้นเรียน

ประเด็น

3. การอบรมครูในด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน

รูปแบบ

- 3.1 สสำรวจการทำวิจัยในชั้นเรียนที่ครูดำเนินการถึงความถูกต้องและมีรูปแบบเป็น
อย่างไร
- 3.2 จัดลำดับความสำคัญก่อนหลังเพื่อทำการแก้ปัญหาโดยวิธีการวิจัยในชั้นเรียน
- 3.3 สสำรวจความรู้ความเข้าใจและความต้องการช่วยเหลือเกี่ยวกับการวิจัยในชั้น
เรียน
- 3.4 จัดอบรมปฏิบัติการเกี่ยวกับวิธีวิจัยในชั้นเรียน โดยให้ครูสามารถทำได้
วิจัยได้
- 3.5 ประสานกับคณะกรรมการต่างๆ ฝ่ายแนะแนว ครูฝ่ายปกครองและผู้เกี่ยวข้อง
เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัยเพื่อปรับปรุงพัฒนา
- 3.6 สรุปผลการวิจัยในชั้นเรียน พร้อมข้อเสนอแนะแก้ไขพัฒนาอย่างเป็นระบบต่อไป

การอภิปรายผลการวิจัย

ช่วงที่ 1 การอภิปรายผลการศึกษาปัญหา

จากปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนด้านวิชาการทั้ง 5 ด้าน มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผลเป็นรายด้านดังนี้

1. ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนในเขตอำเภอตาคลี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากการบริหารจัดการหลักสูตร ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจ เป้าหมาย จุดประสงค์ แนวปฏิบัติในการนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้โรงเรียนยังขาดปัจจัยเกื้อหนุน ขาดข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร และการสนับสนุนการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ แม้ว่าจะมีความพยายามในการบริหารจัดการอยู่บ้าง เช่น มีการประชุมสัมมนา การให้การอบรมการศึกษาครูอยู่บ้าง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับ พ.ศ.2544 และมีการนำมาใช้เป็นระยะเริ่มแรก จึงเป็นเหตุให้การใช้หลักสูตรยังมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของวัฒนา ไกรสุรย์ (2538) เรื่องการศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน พบว่าด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้มีปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เชาวร์ ชังกริส (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการนิเทศงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า มีการนิเทศงานวิชาการด้านหลักสูตรมีสภาพปัญหาการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลางและอยู่ในอันดับสูงสุด ผู้วิจัยมีความคิดเห็นสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยที่กล่าวมา ซึ่งนักการศึกษา ทศนีย์ ศุภเมธิ์ (2531) ได้กล่าวถึงหัวใจของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ครูต้องศึกษาหลักสูตรโดยทำการวิเคราะห์สู่การทำโครงการสอน กิจกรรมการสอน มีการนิเทศ ติดตามผล พร้อมหาแนวทางการประเมินผล การสอน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรต่อไป

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนในเขตอำเภอตาคลี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ด้านการจัดการเรียนการสอนมีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุทธิลักษณ์ โพธิ์ราม (2538) ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการและความต้องการนิเทศงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ความต้องการโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และการศึกษาวิจัยของ ประภาส สกฤติ (2538) ได้วิจัยเรื่องความต้องการการนิเทศการศึกษาเกี่ยวกับการนำหลักสูตร

ประถมศึกษาไปใช้ของพนักงานครูเทศบาลในเขตการศึกษา 11 พบว่า พนักงานครูเทศบาลในเขตการศึกษา 11 มีความต้องการการนิเทศโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน อย่างไรก็ตามการบริหารจัดการงานนิเทศวิชาการของโรงเรียนในเขตอำเภอตากสินนั้นทางโรงเรียนได้พยายามดำเนินการโดยจัดให้มีการประชุมเตรียมการนิเทศภายในโรงเรียนก่อนเปิดภาคเรียนทุกปี มีการประชุมปฏิบัติการศึกษาเป้าหมาย จุดประสงค์ แนวทางการดำเนินการ การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ ฝึกคิดแบบต่างๆ มีการเตรียมการผลิตวัสดุอุปกรณ์ มีการจัดหาเอกสาร ข้อมูลสารสนเทศเพิ่มเติม แต่ในภาพรวมครูส่วนใหญ่ยังไม่เปลี่ยนพฤติกรรมการสอนแบบเดิมๆ

3. ด้านสื่อและนวัตกรรม ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนในเขตอำเภอตากสิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต 3 ด้านสื่อและนวัตกรรม มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของอภิรักษ์ นารัตนะ (2540) ซึ่งได้ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนานิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนประถมศึกษาบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย พบว่าโรงเรียนมีปัญหาด้านการจัดหาสื่อการเรียนการสอนให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีปัญหาระดับมาก เช่นเดียวกัน สำหรับการดำเนินการนิเทศงานวิชาการด้านสื่อและนวัตกรรมของโรงเรียนในเขตอำเภอตากสิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต 3 ได้มีการส่งเสริมการใช้สื่อและนวัตกรรมโดยจัดโครงการประชุมปฏิบัติการผลิตสื่อและนวัตกรรมตามความต้องการของครูผู้สอนในกลุ่มวิชาต่างๆ มีการประกวดสื่อการสอน มีการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น เช่นแหล่งภูเขา ป่าไม้ การทำอาชีพ และโรงงานอุตสาหกรรม ผลิตปูนซีเมนต์ และวัฒนธรรมพื้นบ้านต่างๆ อยู่เสมอ อย่างไรก็ตามการดำเนินการด้านนี้ก็ยังมีข้อจำกัด ขาดการติดตามผลที่ชัดเจนจึงทำให้ยังเกิดปัญหาด้านนี้อยู่ค่อนข้างมาก ซึ่งเมื่อมีการศึกษาปัญหาด้านนี้อย่างจริงจัง จึงทำให้มองเห็นสภาพปัญหาที่ชัดเจนขึ้น ผู้วิจัยมีความเห็นสอดคล้องว่าสื่อและนวัตกรรมนั้นช่วยถ่ายทอดและสร้างองค์ความรู้ให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดประสงค์หรือจุดหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ด้านการวัดและประเมินผล ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนในเขตอำเภอตากสิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ด้านการวัดและประเมินผล มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมศักดิ์ จันธิมา (2541) ซึ่งได้ศึกษาความต้องการของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ พบว่าครูส่วนใหญ่มีปัญหาและความต้องการนิเทศภายในโรงเรียนด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน และจากสภาพการดำเนินงานการนิเทศวิชาการด้านการวัดผลและ

ประเมินผลของโรงเรียนในเขตอำเภอตากาลี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต 3 ได้จัดโครงการ / กิจกรรมส่งเสริมความรู้ความเข้าใจและทักษะการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผล มีการประชุมอบรมสัมมนาเกี่ยวกับระเบียบการวัดและประเมินผลตามกลุ่มสาระต่างๆ มีการสร้างแบบทดสอบที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ของแต่ละกลุ่มสาระวิชา แต่การจัดการส่งเสริมต่างๆ ดังได้กล่าวแล้วยังขาดความต่อเนื่อง ขาดการพัฒนาคุณภาพ จึงยังเกิดปัญหาต่างๆ อยู่ค่อนข้างมาก ผู้วิจัยมีความเห็นสอดคล้องกับผลการวิจัยที่กล่าวมาซึ่งสอดคล้องกับ นักการศึกษา เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และ เอนกกุล กวีแสง (2519) ได้กล่าวว่า การวัดและประเมินผลนั้นทำให้ได้ทราบจุดอ่อน จุดเด่น เพื่อกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจ กระบวนการเรียนรู้ต่อผู้เรียน ตัวครูเองก็ได้รับความเจริญงอกงามของผู้เรียน ได้ค้นหาเทคนิควิธีการนำสู่กระบวนการสร้างองค์ความรู้ให้กับผู้เรียนต่อไป

5. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนในเขตอำเภอตากาลี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ปัญหาด้านนี้มีความสำคัญในการพัฒนาองค์ความรู้และแนวทางการแก้ปัญหาการเรียนการสอนและการจัดการศึกษาในยุคนี้อย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับหลักการคิดการปฏิบัติ ตามคำกล่าวของรัตน ศรีเหรียญ (2547 : 27) ซึ่งได้กล่าวถึงหลักการและแนวคิดของการวิจัยในชั้นเรียนว่าครูทุกคนสามารถใช้การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อการค้นคว้าหาความรู้ วิธีการแก้ปัญหาแนวทางการปรับปรุงการเรียนการสอน การปรับปรุงหลักสูตร การพัฒนาสื่อและนวัตกรรม การวัดและประเมินผล ตลอดจนการแก้ปัญหาการบริหารจัดการด้านอื่น สำหรับการดำเนินการด้านการวิจัยในชั้นเรียนช่วงที่ผ่านมาของโรงเรียนในเขตอำเภอตากาลี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ได้มีการจัดโครงการ/ กิจกรรมให้ความรู้และการฝึกทักษะการวิจัยอยู่บ้าง แต่การแก้ปัญหาต่างๆ โดยใช้หลักการวิจัย ยังดำเนินการน้อยมากครูยังขาดความรู้และประสบการณ์ จึงทำให้เกิดปัญหาต่างๆ มาก ผู้วิจัยมีความเห็นสอดคล้องกับผลการวิจัยดังกล่าวมาเพราะจากการศึกษาจากนักการศึกษา สุวิมล ว่องวานิชย์(2542) ได้กล่าวถึงการวิจัยในชั้นเรียนเป็นปฏิบัติการสืบค้นหาความจริงอย่างเป็นระบบจากข้อมูลที่มีอยู่สู่การแก้ไขปัญหาและปรับปรุง พัฒนาผู้เรียนอันจะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

ช่วงที่ 2 การอภิปรายผลการสร้างรูปแบบ

จากการศึกษาปัญหาการนิเทศภายในของโรงเรียนในเขตอำเภอตากาลีซึ่งปัญหาการนิเทศในโรงเรียนอำเภอตากาลิดังได้กล่าวมาทั้งหมดนี้ ผู้วิจัยและคณะผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนในด้านต่างๆดังนี้

ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ โดยเสนอรูปแบบเพื่อเป็นแนวปฏิบัติต่อไป โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของฝ่ายบริหาร และครูทุกชั้นตอน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เชสเตอร์ (Chester, 1966) ซึ่งได้วิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารทั่วประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า การบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพสูง เกิดจากครูมีส่วนร่วมในการวางแผน ร่วมอภิปรายปัญหา ผู้วิจัยมีความเห็นสอดคล้องว่าการบริหารหลักสูตรนั้นต้องเน้นการมีส่วนร่วมทุกชั้นตอน ตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหาแล้วนำมาวางแผน กำหนดแนวทางการดำเนินการ การเตรียมการด้านข้อมูลพื้นฐาน และปัจจัยเกื้อหนุนเพื่อให้การนิเทศ ติดตามแก้ปัญหาต่างๆ อย่างเป็นระบบต่อเนื่อง

ด้านการวัดผลและประเมินผล มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างมากเพราะเป็นการตรวจสอบผลการจัดการเรียนการสอน คุณภาพผู้เรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ แมคคาร์ธี (Mc Carthy, 1971) ซึ่งได้วิจัยเรื่องบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนและผู้อำนวยการโรงเรียนโรงเรียนมัธยมในรัฐนิวเจอร์ซีย์ โดยผลการวิจัยพบว่า การวัดผลและประเมินผล การศึกษา การจัดตั้งกรรมการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทความรับผิดชอบ ทำให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพมากที่สุด ผู้วิจัยและผู้เชี่ยวชาญได้ร่วมกันให้ข้อเสนอแนะรูปแบบการนิเทศติดตามให้เป็นแนวปฏิบัติกล่าวคือทุกๆ ฝ่ายในการจัดการ และการสนับสนุน การประเมินติดตามอย่างเป็นระบบโดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการมีส่วนร่วม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบต่อไป

ด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะรูปแบบการนิเทศติดตามให้เป็นแนวปฏิบัติในโอกาสต่อไป โดยยึดหลักการร่วมกันนิเทศภายในโรงเรียนทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ทุกคนในโรงเรียนต้องมีการนิเทศกันเองมีการช่วยเหลือและสนับสนุนมีการประเมินติดตามผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบต่อไป

ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน ผู้วิจัยและคณะผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะรูปแบบการแก้ปัญหาการนิเทศด้านนี้ไว้หลายรูปแบบโดยให้มีการจัดประชุมปฏิบัติการให้ความรู้ความเข้าใจ และฝึกทักษะการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีคุณภาพให้ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระวิชา และให้ดำเนินการโดยหลักการให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมดำเนินการอย่างเป็นระบบตามหลักวิชาการของการพัฒนาคุณภาพ นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้ครูสร้างสื่อการสอนและนวัตกรรมหรือจัดหาจากแหล่งต่างๆ และนำมาทดลองใช้จริงตามขั้นตอนการพัฒนาคุณภาพตามกลุ่มวิชาต่างๆ อยู่เสมอ โดยสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อากเท (Agthe, 1980) ได้วิจัยเรื่อง การรับรู้บทบาทหน้าที่ของ

ครูใหญ่และครูในงานวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า นวัตกรรมและเทคโนโลยีมีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความเห็นในแนวทางเดียวกันว่าควรมีการวางแผนและดำเนินการตามแผนมีการผลิตและจัดหาสื่อและนวัตกรรม มีการตรวจสอบการใช้สื่อการสอน พร้อมมีปรับปรุงสื่อเพื่อเป็นการพัฒนาสื่อยิ่งขึ้นไป

ด้านวิจัยในชั้นเรียน จากการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยและคณะผู้เชี่ยวชาญ ได้ร่วมกันให้ข้อเสนอแนะการแก้ปัญหาและพัฒนาด้านการวิจัยในชั้นเรียนไว้หลายรูปแบบซึ่งจะช่วยให้โรงเรียนและครูได้มีส่วนร่วมดำเนินการใช้รูปแบบเหล่านี้ในการแก้ปัญหาและปรับปรุงพัฒนาปัญหาต่างๆ ตามรูปแบบการวิจัยให้เป็นระบบมากขึ้น โดยมีการจัดประชุมปฏิบัติให้ความรู้และฝึกทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียน พร้อมทั้งมีการจัดทำเค้าโครงการวิจัยให้ชัดเจนที่พร้อมนำไปดำเนินการได้ มีโครงการส่งเสริมการวิจัย มีการประชุมสัมมนานำเสนอผลการวิจัยเรื่องต่างๆ ทุกปี มีการประกวดการให้ทุนสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง และการให้รางวัลให้ขวัญและกำลังใจอยู่เสมอ

จากการศึกษาสังเคราะห์ถึงปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนักการศึกษาที่ได้เสนอรูปแบบการนิเทศไว้ดังนี้คือ โคแกน (Cogan 1973) กล่าวถึงการนิเทศแบบคลินิก ว่าต้องสร้างความสัมพันธ์ วางแผนร่วมกัน กำหนดวิธีการและกิจกรรมนิเทศ ปรึกษาหารือและปรับปรุงแผน สอดคล้องกับ สจัด อุทวานันท์(2530) กล่าวว่า การนิเทศแบบโพดีเร คือมีการวางแผน ทบทวนความรู้เดิมเพิ่มความรู้ใหม่ ดำเนินการนิเทศ สร้างขวัญกำลังใจ ประเมินผลปรับปรุงแก้ไข จากการศึกษารูปแบบการนิเทศดังกล่าวต่างล้วนเป็นรูปแบบที่ดีมีความหลากหลายและมีขั้นตอนที่ใกล้เคียงกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้พบว่าการแก้ปัญหาการนิเทศภายใน โรงเรียนนั้นต้องเกิดจากความร่วมมือกันของบุคลากรในโรงเรียนเพื่อนำองค์การบริหารสู่เป้าหมายอย่างมีคุณภาพ กล่าวคือการนำวงจรคุณภาพเพื่อใช้เป็นกระบวนการแก้ปัญหาของวงจรเดมมิง ได้แก่ Plan(วางแผน) Do (ดำเนินการตามแผน) Check (ตรวจสอบผลงาน) Action(ปรับปรุงแก้ไขพัฒนา) มาใช้เป็นรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนในเขตอำเภอตาคลี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 โดยสร้างความสัมพันธ์ร่วมกันศึกษาสภาพ ทำการวางแผนกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ แล้วดำเนินการตามกิจกรรมและภารกิจที่วางไว้ มีการติดตามตรวจสอบทุกขั้นตอน พร้อมร่วมกันแก้ไขปัญหาคำการปรับปรุงพัฒนา ดังที่ระบุไว้ในรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนดังกล่าวมาแล้วขอยอมนำมาซึ่งการเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ต่อการศึกษา ผู้เรียนมีคุณภาพยิ่งขึ้นตลอดไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะหน่วยงานและบุคลากร

ผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 หรือกลุ่มโรงเรียนต้องดำเนินการสิ่งต่อไปนี้

1.1 สำรวจความต้องการ / ความรู้พื้นฐานของครูทุกคน เก็บไว้เป็นฐานข้อมูล เพื่อดำเนินการจัดการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยนำข้อมูลความรู้พื้นฐานของครูมาใช้ในการวางตัวบุคคลให้ตรงกับความรู้ความสามารถของบุคลากรในส่วนที่ยังขาดแคลนบุคลากรในแต่ละสาขาวิชา ต้องมีการอบรมให้ความรู้พัฒนาให้สามารถจัดการเรียนการสอนให้บรรลุตามที่หลักสูตรต้องการได้เพื่อผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่เป้าหมายหลักสูตรวางไว้ต่อไป

1.2 จัดประชุมปฏิบัติการให้ความรู้และฝึกทักษะ / สร้างงานทั้ง 5 ด้าน เพราะจากผลการวิจัยพบว่ายังมีบุคลากรที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจทั้งทางด้านหลักสูตรการนำหลักสูตรไปใช้ การวัดผลและประเมินผล ยังไม่มีการวัดผลที่หลากหลายตามสภาพจริงตลอดจนจัดให้มีการวิเคราะห์ผลการประเมิน อีกทั้งนำผลการประเมินที่เกิดจากการวิเคราะห์สังเคราะห์มากำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล และพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนการสอนของครูผู้สอน ตลอดจนการจัดการเรียนการสอนยังไม่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ขาดการบูรณาการและวิธีการสอนที่มีความหลากหลาย

1.3 ทำโครงการปรับปรุงพัฒนางานด้านสื่อและนวัตกรรมการสอนที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับกลุ่มสาระทั้งที่ครูสร้างขึ้นและจัดหาที่สร้างความสนใจผู้เรียนก่อนเกิดการสร้างองค์ความรู้ทุกด้านทุกกลุ่มวิชาและมีการจัดรวบรวมสื่อให้เป็นระบบต่อเนื่องเพื่อทุกช่วงชั้นเรียนได้ใช้อย่างคุ้มค่าตลอดจนมีการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมให้เหมาะสมยิ่งขึ้นไป

1.4 ให้มีโครงการแสดงผลงานวิชาการ จัดนิทรรศการสาธิต และเสนองานวิจัย และให้รางวัลเพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดแนวคิดพัฒนา มีการเผยแพร่ผลงาน สร้างองค์ความรู้ มีการสำรวจปัญหาการใช้สื่อเพื่อพัฒนาสื่อและนวัตกรรมต่อไป

1.5 ควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้และทักษะในด้านการวิจัยในชั้นเรียน เพราะการวิจัยในชั้นเรียนเป็นการแก้ปัญหาทั้งรายบุคคลและรายกลุ่มมีการศึกษาถึงสาเหตุของปัญหา ตลอดทั้งแนวทางการแก้ไข นำสู่การพัฒนาปรับปรุงผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถที่ตรงกับความสนใจของผู้เรียน เป็นกรณีตัวอย่างในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทั้งคุณภาพ ประสิทธิภาพตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

1.6 ในการพัฒนาบุคลากร ควรจัดให้มีการสำรวจปัญหาและความต้องการในการ

พัฒนาตนเองในกลุ่มสาระต่างๆ มีการจัดทำหลักสูตรร่วมกัน จัดทำแผนกลยุทธ์และปฏิบัติการในโรงเรียนเพื่อพัฒนาการศึกษา ทั้งทางด้านการจัดประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน พร้อมทั้งมีการจัดงบประมาณสนับสนุน

1.7 หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ซึ่งเป็นหน่วยที่ให้การดูแลและการให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด ควรจัดให้มีการอบรมสัมมนาให้กับบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างจริงจังและอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งดำเนินการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยเฉพาะเรื่องการนิเทศภายในโรงเรียนในรูปแบบของเอกสารและในรูปแบบของสื่อและนวัตกรรมที่ทันสมัย เพื่อเป็นการส่งเสริมให้โรงเรียนจัดการนิเทศภายในได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.8 ผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ควรศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อวางแผนนโยบายการนิเทศภายในโรงเรียนได้อย่างครอบคลุมงานที่ด้านของการนิเทศภายในโรงเรียน เนื่องจากในปัจจุบันการนิเทศภายในมุ่งเน้นแต่เพียงการสังเกตการสอนของครู ซึ่งแท้จริงแล้วเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการนิเทศภายในโรงเรียนเท่านั้น สำหรับงานนิเทศภายในโรงเรียนที่โรงเรียนควรให้ความสำคัญนอกจากการสังเกตการสอน จากผลการวิจัยที่ปรากฏว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เช่นควรมีการสำรวจความต้องการของครูเมื่อทราบความต้องการของครู และนอกจากการแนะนำให้ครูได้ใช้หลักสูตรเป็น ใช้วิธีการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน การใช้สื่อที่หลากหลาย มีการวัดผล ประเมินผลอย่างมีคุณภาพ โรงเรียนจะต้องให้การสนับสนุนในเรื่องเอกสาร ตำราทางวิชาการ สนับสนุนวัสดุที่ใช้ผลิตสื่อ หรือสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนและนวัตกรรมที่ทันสมัย มีผู้เชี่ยวชาญคอยให้การช่วยเหลือครูในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือวัดและประเมินผลรวมทั้งแนะนำวิธีการนำผลที่ได้มาปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน เป็นต้น

1.9 ผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศควรทำความเข้าใจกับบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนเกี่ยวกับแนวคิด หลักการ และกระบวนการนิเทศ รวมทั้งรูปแบบของการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน โดยจัดให้มีการประชุมชี้แจงอย่างชัดเจน หรือเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ เพื่อให้ทุกคนมีความเข้าใจตรงกันในเรื่องการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อไม่ให้เกิดความเข้าใจผิดว่าการนิเทศคือการสังเกตการสอนเท่านั้น หรือเป็นการประเมินผลงานการสอนเพื่อตัดสินตัวผู้รับการนิเทศ

1.10 ผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ควรมีการประชุมปรึกษาหารือ และแสดงความคิดเห็นร่วมกันในการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน หรือครูในแต่

ละกลุ่มสาระวิชาอาจมีการประชุมปรึกษาหารือกันเพื่อกำหนดแนวทางการนิเทศการนิเทศขึ้นมา
ร่วมกัน เนื่องจากธรรมชาติของแต่ละกลุ่มสาระเรียนรู้ย่อมมีความแตกต่างกัน จึงจะสามารถแก้ไข
ปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนและเพื่อการยอมรับในกระบวนการนิเทศของทุกฝ่ายทั้ง
ผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องรวมทั้งยังทำให้เกิดความสามัคคีขึ้น ซึ่งทำให้การนิเทศ
ภายในโรงเรียนเกิดผลดี ยังประโยชน์ถึงความก้าวหน้าและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบการนิเทศภายในของโรงเรียนในเขตอำเภอตากดี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 เพื่อนำผลมาปรับปรุง พัฒนารูปแบบการนิเทศ
ภายในโรงเรียนให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบการนิเทศภายในด้านงานวิชาการของโรงเรียนใน
เขตอำเภอตากดี ในเชิงลึกเป็นรายด้าน โดยเฉพาะด้านหลักสูตร และการวัดผลประเมินผล ซึ่งเป็น
เป็นด้านที่มีสภาพการปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก และเป็นอันดับที่สูงสุด

2.3 ควรมีการศึกษาค้นคว้าความพึงพอใจที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนใน
เขตอำเภอตากดี เพื่อนำผลมาปรับปรุงกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนให้ครูผู้สอนเกิดความพึง
พอใจในการนิเทศ

2.4 ควรมีการศึกษาค้นคว้าความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียนในเขตอำเภอตากดี
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 เพื่อนำผลมาปรับปรุงการจัดการนิเทศ
ภายในโรงเรียนให้สามารถตอบสนองความต้องการของครู

2.5 ควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการ
นำผลการประเมินมาตรฐานโรงเรียนที่เกี่ยวกับการนิเทศภายใน มาเพื่อปรับปรุงพัฒนาโรงเรียน
เพื่อให้ก่อเกิดคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป